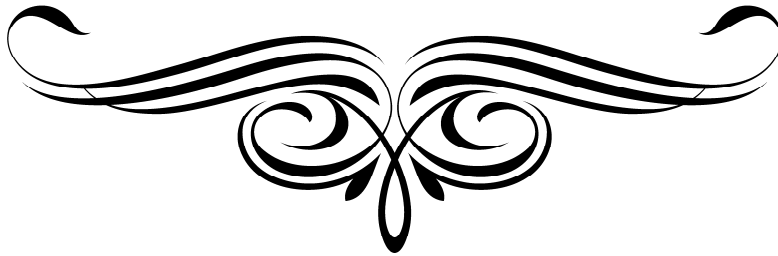

כקטן כגדול

עזר ללומדי פרק א' רמב"ם ליום

הלכות עירובין

פרקים ד'-ח'

הלכות שביתת עשור

פרקים א'-ב'

גליון ו'

שבוע פרשת דברים

פתח דבר

הננו מו"ל בזה גליון ו' של "כקטן כגדול", שעיקר מטרתה היא להיות לעזר וסיוע לכל לומדי הרמב"ם היומי, כפי שנחלק באופן של לימוד פרקי א ליום.

על אופן עריכת הביאורים והטבלאות ראה בפרטיות בפתח דבר לגליון הראשונה.

*

ויהי רצון, שע"י ההוצאה לאור של חוברות אלו, וההתחזקות בקיום הוראותיו הקי של כ"ק אדמו"ר זי"ע – מתחיל מהלימוד בשיעורים הקבועים לכל נפש, נזכה כל ישראל באחדות שלימה, לגרום נחת רוח לכ"ק אדמו"ר זי"ע.

משרד השלוחים

כ"ז תמוז, ה'תשע"ב
מאה ועשר שנה להולדת כ"ק אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע
ברוקלין, נ"י.

להערות, ולקבל באימייל
rambam@shluchim.org

הלכות עירובין פרק ד

נעשו כאחד

לאחר שביאר הרמב"ם את הדין של אנשים שונים שגרים בבתים הסמוכים לאחר, ומשתמשים באותו מקום ציבורי, עכשיו הרמב"ם מבאר שכאשר אנשים אוכלים ביחד אזי הם גורמים שנחשבים כולם כרשות אחת, ולא עוד כמה רשויות, וממילא אינם צריכים "עירוב" ביניהם. והדינים נתבארו בפרק זה.

כללים והלכות:

- דיני "עירוב חצירות" הוא רק כאשר יש אנשים שלכל אחד יש "רשות היחיד" של עצמו, ולכן כדי להעביר מרשות היחיד של אחד לרשות היחיד של אחר צריך עירוב, אבל אם כבר עשו עירוב (שהוא אוכל אחד השייך לכולם), אזי נעשו כולם כאילו שאוכלים מאותו שולחן ואותו אוכל וממילא מתבטל החילוקים בין בני החצר.
- מי שעזב את ביתו והסיח דעתו לגמרי והלך לחצר אחרת - הוא לא נחשב כחלק מהחצר הקודמת, ואין הם צריכים שהוא ישתתף בעירובם (יג).
- אם שכחו אנשי חצר ולא עשו עירוב - אסור לטלטל מבית לחצר או מחצר לבית, אבל יכולים לטלטל בתוך החצר דברים שהיו בחצר מערב שבת (טו).

מי הם	מה עושים	מה דינים	מדוע
אנשי חצר אחת	אוכלים ביחד בבית אחד (אפילו בב' שולחנות)	יכולים לטלטל מכל בית לכל בית בחצר בלא עירוב (א)	כי נחשבים שכולם גרים באותו בית
אנשי שני חצרות	שעשו עירוב ביניהם	יכולים לטלטל מכל בית לכל בית בשני החצרות (א)	כי ע"י העירוב נחשבים שכולם גרים באותו בית
אב ובנו באותה חצר רב ותלמידו באותה חצר	לפעמים אוכלים ביחד ולפעמים אוכלים בבתים שונים	יכולים לטלטל מבית של אחד להאחר בלא עירוב (ה)	כי הם נחשבים כבית אחד
אחים באותה חצר	שלא "סמוכים" על שולחן אביהם	אם אין אדם אחר בחצר - יכולים לטלטל מבית של אחד להאחר בלא עירוב (ו)	כי הם נחשבים כבית אחד
		אם יש אדם אחר בחצר - צריכים עירוב (ו)	כי הדיירים האחרים אוסרים עליהם
כמה חבורות ששבתו ב"טרקלין" (מעין Hotel שיש בו חדר אחד מרכזי לאכילה וחדרים בצד לישון)	אוכלים באותו אולם	אם יש מחיצות (המגיעות עד התקרה) בין הקבוצות - צריכים עירוב כדי לטלטל ממקום למקום (ז)	כי כל חלק מהחדר נחשב כבית נפרד
		אם אין מחיצות או שהמחיצות לא מגיעות עד התקרה - יכולים לטלטל ממקום למקום בלא עירוב (ז)	כי הכל נחשב כחדר אחד

הלכות עירובין פרק ה

מבוי

בפרקים הקודמים ביאר הרמב"ם את הדין של חצרות והעירוב שנעשה ביניהם (ובפרק א' גם ביאר את הדין של מבוי ואיך עושים "שיתוף" בתוך המבוי). בפרק זה יבאר הרמב"ם עוד דינים שהם "יוצאים מן הכלל" מהפרקים הקודמים (מקרים שבהם אין צריך שיתוף מבוי ומותר לטלטל או מקרים שבהם יש שיתוף מבוי ועדיין אסור לטלטל).

מדוע	מה הדין לענין שבת	המקרה
כי השותפות בסחורה פועל אותה פעולה כמו "שיתוף מבוי"	אין צריכים לעשות "שיתוף מבוי" (א)	בני מבוי עשו שיתוף ביניהם לענין סחורה כגון שקנו סוג אחד (כגון יין) בשותפות כדי למכור (והוא ג"כ בכלי אחד)
כי הוא הראה שה"שיתוף מבוי" אינו אמיתי	בטל השיתוף ואסור לטלטל (א)	בנוי מבוי עשו "שיתוף מבוי" כדון, ואח"כ אחד מבני המבוי לא רצה לתת יין או שמן לשכנו שביקש ממנו
	מזכה קצת מאוצרו לכל אחד מבני המבוי ואזי הוי במקום "שיתוף מבוי" ומתיר את כל המבוי (ג)	אחד מבני מבוי יש לו אוצר מלא יין או שמן

כמה דינים מענינים מתוך הפרק:

- (א) אם אחד מבני מבוי תמיד השתתף ופעם אחת לא רוצה להשתתף - נכנסים לביתו ולוקחים ממנו בעל כרחו (כיון שזהו גם לטובתו) (ב).
- (ב) אם אחד מבני מבוי אף פעם לא השתתף - בית דין כופים אותו להשתתף (כי הוא מתנהג ב"מדת סדום" ובי"ד יכולים לכוף על מדת סדום) (ב).
- (ג) אשה יכולה להשתתף בעירוב במקום בעלה אפילו שלא מדעתו (אבל אם הבעל אומר ברור שאינו רוצה להשתתף - אינה יכולה היא להשתתף במקומו) (ה).
- (ד) אם אדם השתתף בשיתוף המבוי אבל שכח להשתתף בשיתוף של חצרו - יכול לטלטל, דיכול לסמוך על השיתוף מבוי הכללי (ג), ואם כולם שכחו לעשות בחצר - מותר בשעת הדחק (יד).
- (ה) גוי הנמצא במבוי - צריך לשכור ממנו את זכותו למבוי (טז).

יום ג', ה' מנחם-אב ה'תשע"ב
 יום ד', ו' מנחם-אב ה'תשע"ב
 יום ה', ז' מנחם-אב ה'תשע"ב

הלכות עירובין פרק ו' ז' ח' עירוב תחומין

בהלכות שבת פרק כז וכח ביאר הרמב"ם את דיני "תחום שבת", שאסור לצאת מחוץ ל2000 אמה מחוץ לעיר ועוד דינים ופרטים. בפרק זה מביא הרמב"ם את תקנת חכמים שהיא "עירוב תחומין", שהוא כדי שאדם יוכל ללכת יותר מ"תחום שבת". והדין הכללי הוא שאדם יכול לעשות לעצמו מקום אחר בסוף התחום שיחשב כמו ביתו ואז יוכל ללכת משם עוד 2000 אמה. והדינים יתבארו בפרקים ו-ז-ח.

כמה מדיני עירוב תחומין:

- (א) דיני תחום שבת הם לא רק בשבת, אלא גם ביום טוב וביום הכיפורים (ז/ח).
- (ב) מי שיצא בערב שבת מחוץ ל"מדינה" לכיוון אחד (כגון למזרח) והניח מזון מספיק לשני סעודות במרחק מביתו (והוא הנקרא "עירוב תחומין"), אזי הוא יכול ללכת ממקום ה"עירוב" עוד 2000 אמה לכל כיוון משם אפילו אם ישן בביתו (א/ו).
- (ג) מי שהלך בערב שבת מרחק מחוץ ל"מדינה" ועמד במקום מסוים (defined space) כגון בקעה או חצר, ואמר "כאן אני שובת" - הרי זה כאילו יש שם מזון ב' סעודות ויכול ללכת עד לשם, וכן ללכת משם 2000 אמה לכל כיוון (א/ז).
- (ד) אבל אין אומרים שיש לו שני "תחומין" ויכול ללכת גם 2000 אמה מכל כיוון מהעירוב, וגם 2000 אמה מכל כיוון מהעיר, אלא מחשיבים כמו שהעביר את ה"מדינה" שלו למקום העירוב (ו/ב-ד).
- (ה) **לכתחילה** אין יכול הוא לשים שני עירובי תחומין אחד מכל צד מחוץ לעיר כדי שבשבת יחליט לאיזה כיוון רוצה ללכת, אבל אם עשה - אזי בדיעבד יכול ללכת לכל כיוון (א/ח).
- (ו) אם הניח את העירוב שלו בתוך ה"מדינה" - אינו מועיל כלום, והוי כמו שאר בני ה"מדינה" (ו/ה).
- (ז) עירוב תחומין הוא מותר רק לצורך מצוה (ו/ו).
- (ח) האוכל שמועיל לעשות עירוב חצרות (מזון שתי סעודות) הוא אותו אוכל שמועיל לעשות עירוב תחומין (ז/ו).
- (ט) צריך להניח את העירוב במקום שיכול לאכלו בבין השמשות, דהיינו שבבין-השמשות הוא **ועירובו** צריכים להיות בתוך אותה רשות (ו/ח).
- (י) כמו שאפשר לעשות עירוב חצרות בשיתוף כמה אנשים, כך אפשר לעשות עירוב תחומין בשיתוף כמה אנשים (שכולם משתתפים בעשיית אותו מזון ב' סעודות) (ו/יח).
- (יא) בחורים שיוצאים מהבית-מדרש לשדות לאכול בבתי הבעלי-בתים - מודדים את התחום מהבית-מדרש, דהרי לא נתכוונו לשבות בבתי הבע"ב (דאם הי' להם אוכל בבית-מדרש לא היו הולכים לבתי הבע"ב) (ז/ז).
- (יב) מי שעושה עירוב תחומין עבור יום טוב צריך שהאוכל ישאר באותו המקום מבין-השמשות של ערב יום טוב ועד ללילה השני דיום טוב (ח/ח).

הלכות שביתת עשור פרק א' כללי יוהכ"פ

ביום הכיפורים נאמר "שבת שבתון היא לכם", ודרשו חכמים דיוהכ"פ דומה לשבת לענין מלאכות ואיסורים, ואפילו המלאכה שהתירו מלכתחילה – ג"כ נאסרה. ובפרק זה נתבארו הדינים הכלליים של יום-הכיפורים (הנקרא בלשון הרמב"ם "בעשור", כלשון הפסוק "בעשור לחודש השביעי")

מה עושה	דינו בשבת	דינו ביוהכ"פ
א' מל"ט מלאכות במזיד	סקילה (ב)	כרת
א' מל"ט מלאכות בשוגג		קרבן חטאת (ב)
דבר הפטור אבל אסור מדאורייתא		מכת מרדות (ב)
לתקן אוכל או לפצח אגוזים	אסור (ג)	ביוהכ"פ שחל בחול – מלכתחילה התירו "לאחר המנחה", אח"כ אסרו משום שהיו מזלזלים בזה (ג)
		ביוהכ"פ שחל בשבת – אסור (ג)
לאכול	מצוה	איסור (ד)
לרחוץ את גופו	(אסור מדרבנן)	אסור מדאורייתא (ה)
הוספה מחול על הקודש		צריך להוסיף (ו)

הלכות שביתת עשור פרק ב' אכילה ביוהכ"פ

בפרק הקודם הוזכר שמדאורייתא אסור לאכול ולרחוץ ולסוך וכו' ביוהכ"פ. בפרק זה מבאר הרמב"ם את הדינים הפרטיים של איסור אכילה. וכן עוד דינים כלליים בנוגע ליוהכ"פ (כגון חולה שיש בו סכנה, וכן דיני חינוך קטן לצום).

כדי להתחייב באיסור אכילה ביוהכ"פ צריך שיתקיימו הכללים הבאים:

- (א) שיהי' מאכל או משקה הראוי לאדם (בין כשר בין אסור) (א).
 (ב) שיהי' כשיעור הראוי לאכילה (ב).
 (ג) שיאכלוהו בשיעור זמן מסויים (ד).
 (ד) צריך שיהי' רוצה לאכול המאכל, אבל אם הי' שבע מאד, וקץ במאכל שאוכל ביוהכ"פ – פטור (ז).

דיני ושיעורי האכילה ביוהכ"פ

מה אכל	שיעור המאכל	בכמה זמן	מה דינו	פרטים נוספים
אוכל כשר הראוי לאכילה (א)	ככותבת הגסה (פרי תמר גדול בעת שמתחיל להתייבש)	כדי אכילת פרס (ד)	חייב כרת	כל סוגי האוכלים מצטרפים לשיעור (א), אפילו ציר או מלח שהם "מכשירי אוכל" (ו)
אוכל טרייף הראוי לאכילה (ב)				
משקה כשר הראוי לשתיה (א)	מלא לוגמיו	כדי שתית רביעית (ד)	חייב כרת	כל סוגי המשקין מצטרפים לשיעור (א)
משקה טרייף הראוי לשתיה (ב)				
אוכלין או משקין הנ"ל	פחות משיעור המאכל או פחות משיעור הזמן (ד)		פטור מכרת אבל אסור ומקבל מכת מרדות (ג)	מי שהי' שבע מאכילה
אוכל שאינו ראוי למאכל אדם				
משקה שאינו ראוי לאדם				

דיני חולה שיש בו סכנה ביוהכ"פ (ח)

מה אומר החולה	מה אומר הרופא/הרופאים	מה הדין
צריך	אפילו אמרו אינו צריך	מאכילים אותו עד שיאמר "די"
אינו צריך	רופא בקי שאומר: צריך	מאכילים אותו
	רופא אחד אומר: צריך, ואחד אומר: אינו צריך	מאכילים אותו
	חלק אומרים: צריך, וחלק אומרים: אינו צריך	הולכים אחר הרוב או אחר הבקיאים
		ואם הם שוים – מאכילים אותו

